

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Αρχαία μουσική... παίξε λύρα, φύσα αυλό!

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για μαθητές Νηπιαγωγείου και
Α' μέχρι Γ' τάξης Δημοτικού

Υλικό προετοιμασίας και αξιοποίησης

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
Περιγραφή προγράμματος.....	3
Στόχοι του προγράμματος - μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι υλοποίησης	6
Οδηγίες χρήσης υλικού.....	7
Σύνδεση με τη διδακτέα ύλη.....	9
 ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ.....	10
Πληροφορίες.....	11
❖ Η Ακρόπολη.....	11
❖ Το Μουσείο Ακρόπολης.....	15
❖ Αρχαία ελληνική μουσική και μουσικά όργανα	20
Εποπτικό υλικό.....	23
Συμπεριφορά στο Μουσείο	28
 ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ	29
Προτεινόμενες Δραστηριότητες.....	30
Ενδεικτική βιβλιογραφία.....	31

Εισαγωγή

Η οργάνωση και η προετοιμασία της σχολικής επίσκεψης και συμμετοχής σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα που υλοποιείται από τους αρχαιολόγους του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου Ακρόπολης, είναι ένα σημαντικό συστατικό της επιτυχίας του προγράμματος. Εκτός από την περιήγηση μέσα στους χώρους του Μουσείου και τη γνωριμία των παιδιών με τα αντικείμενα, την ιστορία, την τέχνη και το παρελθόν τους, κρίνεται ως μείζονος σημασίας η δημιουργία γόνιμου εδάφους για να καλλιεργηθεί η γνώση που θα λάβουν. Σε αυτό το πλαίσιο παραθέτουμε το παρόν υλικό που θα μπορέσετε να αξιοποιήσετε στην τάξη πριν την επίσκεψη στο Μουσείο και την πραγματοποίηση του προγράμματος για να διευκολύνετε τη λήψη της γνώσης, αλλά και μετά την επίσκεψη.

Περιγραφή προγράμματος

Έχετε επιλέξει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με θεματική *«Αρχαία μουσική ... παίξε λύρα, φύσα αυλό!»* που απευθύνεται σε μαθητές **Νηπιαγωγείου** και **Α΄ - Γ΄ τάξης Δημοτικού**. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα το οποίο προσκαλεί τους μικρούς μαθητές να συμμετάσχουν σε μια διαδραστική αφήγηση, που τους εισάγει στον μαγευτικό κόσμο της αρχαίας ελληνικής μουσικής με επίκεντρο επιλεγμένα εκθέματα του Μουσείου, τα οποία σχετίζονται με τη μουσική και τα μουσικά όργανα, όπως τη λύρα και τον αυλό. Με οδηγούς τους αρχαιολόγους του Μουσείου, τα παιδιά, μέσα από την παρατήρηση, τη συζήτηση και διασκεδαστικές δραστηριότητες στο ειδικά διαμορφωμένο εκπαιδευτικό κέντρο, κατανοούν τον σημαντικό ρόλο της μουσικής στη ζωή των ανθρώπων, από την αρχαιότητα έως σήμερα.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος πραγματοποιείται περιήγηση σε όλους τους εκθεσιακούς χώρους του Μουσείου της Ακρόπολης ξεκινώντας από τον τρίτο όροφο, την αίθουσα του Παρθενώνα. Μέσα από συγκεκριμένες στάσεις και απεικονίσεις, οι αρχαιολόγοι μυσούν τα παιδιά στον κόσμο της μουσικής που αποτελεί μέσον ψυχαγωγίας και έκφρασης, μέρος της λατρευτικής τελετουργίας, κομμάτι των μύθων και της τέχνης, μέσον καλλιέργειας της ψυχής και του πνεύματος. Μετά την ολοκλήρωση της βόλτας μέσα στην έκθεση κατευθυνόμαστε προς το Εκπαιδευτικό Κέντρο για διασκεδαστικές δραστηριότητες.

Για την πραγματοποίηση του προγράμματος αξιοποιείται η βιωματική μάθηση, δίνοντας έμφαση στην παρατήρηση των εκθεμάτων, τον διάλογο και τις δραστηριότητες με ήχο, ώστε να ενεργοποιηθούν όλες οι αισθήσεις. Οι μαθητές δεν καλούνται να απομνημονεύσουν ονόματα ή ιστορικές πληροφορίες, αλλά να ανακαλύψουν τη μουσική ως εμπειρία και τρόπο έκφρασης που ενώνει τους ανθρώπους από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Η συνολική διάρκεια του προγράμματος είναι 90' (εκτιμώμενη διάρκεια) και διαρθρώνεται σε 3 μέρη:

1. Εισαγωγή προγράμματος:

Συγκεντρωνόμαστε στο ισόγειο του Μουσείου κοντά στις μακέτες με τις διαφορετικές χρονικές φάσεις του λόφου της Ακρόπολης. Ο αρχαιολόγος σας καλωσορίζει και εξηγεί στα παιδιά και σε εσάς τους συνοδούς εκπαιδευτικούς, το πρόγραμμα, στο οποίο πρόκειται να συμμετάσχετε. Στη συνέχεια, συζητάμε εν συντομία για την αρχαία ελληνική μουσική, τα αρχαία μουσικά όργανα και για τη σημασία της μουσικής στην καθημερινή ζωή των αρχαίων, αναζητώντας μέσα από ερωτήσεις τις πηγές από πού αντλούμε τις πολύτιμες πληροφορίες για το συγκεκριμένο θέμα και αποκαλύπτοντας στους μαθητές τον ρόλο των εκθεμάτων του Μουσείου στην απόκτηση γνώσεων για το παρελθόν.

Στη συνέχεια χρησιμοποιούμε όλοι μαζί τους ανελκυστήρες του Ισογείου για να ανέβουμε στον 3^ο όροφο και την αίθουσα του Παρθενώνα από όπου θα ξεκινήσει το πρόγραμμα.

2. Περιήγηση στο Μουσείο:

Οι μαθητές, μέσα από ένα παιχνίδι αναζήτησης κινούνται μαζί με τον αρχαιολόγο σε διάφορους χώρους της μόνιμης έκθεσης και ανακαλύπτουν αρχαία μουσικά όργανα, που παρουσιάζονται ως μέρος παραστάσεων διακόσμησης πάνω σε κεραμικά αγγεία, σε αρχιτεκτονικά και ελεύθερα γλυπτά, καθώς και σε άλλα έργα τέχνης. Σε κάθε στάση μύθοι, ιστορικά στοιχεία, αφηγήσεις αναδεικνύουν την παρουσία της μουσικής στις διάφορες εκφάνσεις της ζωής των αρχαίων Ελλήνων αλλά και την ιδιαίτερη σημασία του εκάστοτε αρχαίου μουσικού οργάνου. Η παρουσίαση συνοδεύεται από βοηθητικό εποπτικό και ηχητικό υλικό.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

3. Εκπαιδευτική δράση:

Μετά την ολοκλήρωση της περιήγησης, οι μαθητές μεταφέρονται στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο πραγματοποίησης ποικίλων εκπαιδευτικών και εικαστικών εργαστηρίων του Μουσείου Ακρόπολης και συμμετέχουν σε βιωματικές εκπαιδευτικές δράσεις, σχετικές με το θέμα του συγκεκριμένου προγράμματος. Το είδος της εκπαιδευτικής δράσης που αφορά του μαθητές του Νηπιαγωγείου και της Α΄ τάξης Δημοτικού διαφέρει από αυτήν που προσφέρεται για τους μαθητές των τάξεων Β΄ και Γ΄ Δημοτικού.

Στόχοι του προγράμματος - μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι υλοποίησης

Στόχοι

Οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν το Μουσείο Ακρόπολης και τις συλλογές του και να κατανοήσουν την αξία του, μέσω της αυθεντικότητας και της υλικότητας των μουσειακών αντικειμένων.
- Να αντιληφθούν την έννοια του παρελθόντος και του χρόνου.
- Να αναπτύξουν σεβασμό για την πολιτιστική κληρονομιά.
- Να αναπτύξουν και να ενισχύσουν δεξιότητες όπως η παρατηρητικότητα, η φαντασία και η κριτική σκέψη.
- Να ενισχύσουν τη συναισθηματική τους νοημοσύνη και την αισθητική τους.
- Να κατανοήσουν τη σημασία της μουσικής στην καθημερινή ζωή και στις γιορτές των αρχαίων Ελλήνων.
- Να γνωρίσουν τα βασικά αρχαία ελληνικά μουσικά όργανα.
- Να ενισχύσουν την ακουστική τους αντίληψη και τη δημιουργικότητά τους μέσα από ήχους και ρυθμούς.
- Να ψυχαγωγηθούν.

Μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι

- ❖ **Αφήγηση**
- ❖ **Ανακαλυπτική μέθοδος:**
 - Παιχνίδι εξερεύνησης στον μουσειακό χώρο.
 - Παρατήρηση και μελέτη των μουσειακών αντικειμένων, αυθεντικών ή αντιγράφων.
- ❖ **Μαιευτική μέθοδος:**
 - Κατευθυνόμενη συζήτηση που βασίζεται στον συνεχή διάλογο με τους μαθητές και στοχεύει στο να εκμαιεύσει πληροφορίες που ήδη κατέχουν.
- ❖ **Δημιουργική έκφραση των παιδιών μέσα από τη ζωγραφική και τη χειροτεχνία.**
- ❖ **Χρήση διαδραστικού πίνακα για εκπαιδευτικό παιχνίδι αντιστοίχισης και παραγωγής ήχου.**

Οδηγίες χρήσης υλικού

Το παρακάτω υλικό περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες για το θέμα που θα εξεταστεί κατά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, την Ακρόπολη και το Μουσείο Ακρόπολης καθώς και εποπτικό υλικό και συνδέσμους για να αποκτήσετε επιπλέον πληροφορίες αν το επιθυμείτε. Παράλληλα παραθέτουμε ενδεικτική βιβλιογραφία για τα προαναφερόμενα σε περίπτωση που θέλετε να ερευνήσετε περαιτέρω ή να εμπλουτίσετε τις γνώσεις σας. Σκοπός του παρόντος υλικού είναι να εξοικειωθούν οι μαθητές με τον χώρο, τον χρόνο και τη θεματική εξασφαλίζοντάς τους το απαραίτητο χρονικό διάστημα για την ωρίμανση της ιδέας της επίσκεψης σε έναν χώρο πολιτισμού και κατ' επέκταση την επιθυμία για μια πιο ουσιαστική γνωριμία με αυτόν και εμπλουτισμό των γνώσεων τους. Εσείς θα επιλέξετε τους τρόπους αξιοποίησης του υλικού ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντά των μαθητών σας. Ωστόσο, ως επιπλέον πιθανούς τρόπους διαχείρισης του υλικού θα μπορούσαμε να προτείνουμε τα εξής:

1. Διαβάστε πολύ προσεκτικά τα κείμενα και περιηγηθείτε πρώτα εσείς στα προτεινόμενα links και σχεδιάστε τον τρόπο επικοινωνίας της πληροφορίας στους μαθητές σας. Στόχος του προγράμματος είναι να λάβουν τη γνώση για το συγκεκριμένο θέμα αλλά παράλληλα όλοι επιθυμούμε να ψυχαγωγηθούν εποικοδομητικά και να συμβάλλουμε στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, όπως η παρατήρηση, η συνεργασία, η ορθή κοινωνική συμπεριφορά σε πολυσύχναστους χώρους με συγκεκριμένους κανονισμούς, ο σεβασμός στα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν τεκμήρια μνήμης και ιστορίας. Η ουσιαστική συμμετοχή τους, τους μετατρέπει σε σημαντικούς κοινωνούς πολιτισμού.
2. Παρακολουθήστε με τους μαθητές σας μέσα στην τάξη τα σύντομα βίντεο που προτείνονται με τους συνδέσμους, γιατί η εικόνα μιλά από μόνη της. Με τον τρόπο αυτό τα παιδιά αποκτούν μια πρώτη επαφή με το Μουσείο και τις συλλογές του και μέσα από την εξοικείωση, εμπλέκονται συναισθηματικά και πνευματικά.
3. Χρησιμοποιήστε το εισαγωγικό κείμενο για το Μουσείο Ακρόπολης και την Ακρόπολη και ενθαρρύνετε τους μαθητές να αναζητήσουν περισσότερα για την ιστορία του Ιερού Βράχου και το Μουσείο στο διαδίκτυο ή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με τη βοήθεια κάποιου ενήλικου συνοδού. Έτσι θα έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν έναν μέσο οικείο γι' αυτούς, τις νέες τεχνολογίες, για εξερεύνηση πέρα από τα όρια της εκπαιδευτικής

διαδικασίας. Σε περίπτωση που κάποιοι μαθητές σας έχουν ήδη επισκεφθεί τόσο τον λόφο της Ακρόπολης, όσο και το Μουσείο της Ακρόπολης, καλό θα ήταν να τους ζητηθεί να επικοινωνήσουν τις εντυπώσεις τους έτσι ώστε να ανοίξει η συζήτηση πάνω στο θέμα.

4. Δοκιμάστε να εντάξετε την προετοιμασία για την επίσκεψη στο Μουσείο σε κάποιο από τα μαθήματα του ωρολόγιου προγράμματός σας.
5. Παράλληλα, στο πλαίσιο σύνδεσης της μουσειακής μάθησης και εμπειρίας με το σχολείο και την εκπαιδευτική διαδικασία το εν λόγω υλικό αλλά και το ίδιο το πρόγραμμα θα μπορούσε να συνδεθεί με την ύλη συγκεκριμένων μαθημάτων (βλ. παρακάτω).

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Σύνδεση με τη διδακτέα ύλη

1. Μουσική, Γ' Δημοτικού
2. Μελέτη Περιβάλλοντος, Γ' Δημοτικού
3. Θεατρική Αγωγή
4. Εικαστικά, Γ' Δημοτικού
5. Εργαστήρια Δεξιοτήτων

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

Πληροφορίες

Η Ακρόπολη

Η Ακρόπολη, το άκρον της πόλης, είναι ένας χαμηλός λόφος που δεσπόζει στο κέντρο της σύγχρονης Αθήνας. Η ιστορία της χάνεται στα βάθη του χρόνου. Μπορεί για τους περισσότερους σήμερα να

Μια θεά – πολλές λατρείες

Η λατρεία της θεάς Αθηνάς πάνω στην Ακρόπολη δεν ήταν μία αλλά περισσότερες, καθώς η θεά είχε πολλές υποστάσεις. Έτσι, σε κάθε εποχή υπήρχαν περισσότεροι από ένας ναοί και βωμοί γι' αυτήν. Οι δύο βασικές λατρείες της ήταν αυτές της Αθηνάς Πολιάδας - προστάτριας της πόλης- που τοποθετείται στη βόρεια πλευρά του λόφου και της Αθηνάς Παρθένου ή Προμάχου -πολεμική Αθηνά- στη νότια πλευρά. Λατρευόταν επίσης ως Αθηνά Νίκη, Αθηνά Εργάνη, Αθηνά Υγεία κ.ά.

ταυτίζεται με τα

σπουδαία οικοδομήματα του Περικλείου αρχιτεκτονικού προγράμματος των μέσων του 5^{ου} αι. π.Χ. αλλά ο ιερός λόφος γνώρισε πολλές αλλαγές κατά τη διάρκεια των αιώνων.

Στην αρχή της ιστορίας του, κατά την **Υστερη Νεολιθική Εποχή (4.000-3200π.Χ.)**, οι άνθρωποι της Αττικής επιλέγουν την κορυφή και τις πλαγιές του ως τόπο κατοικίας καθώς ο βράχος είναι ένα φυσικό οχυρό και στους πρόποδες του υπάρχουν φυσικές πηγές με πόσιμο νερό. Αργότερα, **κατά τη μυκηναϊκή εποχή (1600-1100π.Χ.)** στην κορυφή του βράχου

κατασκευάζεται το ανακτορικό συγκρότημα του τοπικού ηγεμόνα με διοικητικά κτήρια, κατοικίες των ευγενών και ιερά για τη θεά Αθηνά. Ένα κυκλώπειο τείχος προστίθεται μετέπειτα για την ενίσχυση της προστασίας του χώρου.

Γύρω στον **8^ο αι. π.Χ.** η Ακρόπολη μεταμορφώνεται αποκλειστικά σε ιερό χώρο με κυρίαρχη λατρεία αυτή της θεάς Αθηνάς όπως καταδεικνύουν τα λίγα κατάλοιπα των γεωμετρικών πλινθόκτιστων ναών της (1100-700 π.Χ.).

Μέσα στον **6^ο αι. π.Χ.** ο λόφος αρχίζει να αντανakλά τη σταδιακή ανάπτυξη και άνθιση της Αθήνας. Νέοι, λίθινοι μνημειακοί ναοί αναγείρονται στη θέση των προηγούμενων και ο τόπος γεμίζει με αφιερώματα των Αθηναίων προς την αγαπημένη τους θεά.

Η αυγή του **5^{ου} αι. π.Χ.** βρίσκει τους Αθηναίους αντιμέτωπους με τον μεγαλύτερο στρατό της εποχής, αυτόν της Περσικής αυτοκρατορίας. Αμέσως μετά την νίκη τους στη μάχη του Μαραθώνα,

οι Αθηναίοι ξεκινούν την ανέγερση ενός νέου ναού για την θεά Πρόμαχο ή Παρθένο στη θέση του προηγούμενου του 6^{ου} αι. π.Χ., ώστε να ευχαριστήσουν τη θεά για τη βοήθεια που τους προσέφερε στη μάχη.

Για την περσική καταστροφή
<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesikes-efarmoges/oi-perses-katastrefoyn-tin-akropoli-tis-athinas-480-ph-binteo>

Δέκα χρόνια αργότερα, το **480 π.Χ.**, ο ημιτελής αυτός ναός όπως και ολόκληρη η αρχαϊκή Ακρόπολη καταστρέφεται από τους Πέρσες όταν καταφτάνουν για δεύτερη φορά εναντίον των ελληνικών πόλεων-κρατών. Παρά την καταστροφή της Ακρόπολης οι περσικοί πόλεμοι αποτελούν την καμπή εκείνη της ιστορίας που μετέτρεψε την Αθήνα σε ηγέτιδα δύναμη του Αιγαίου και της δηλιακής συμμαχίας. Έτσι, **33 χρόνια μετά** οι Αθηναίοι υπό την ηγεσία του Περικλή ξεκινούν την οικοδόμηση νέων και πιο μεγαλόπρεπων ναών που θα αντικαταστήσουν τους κατεστραμμένους αρχαϊκούς αλλά και θα προβάλλουν παντού το μεγαλείο και τη δύναμη της Αθηναϊκής δημοκρατίας. Σπουδαίοι ναοί όπως ο Παρθενώνας, το Ερέχθειο, ο Ναός της Αθηνάς Νίκης κατασκευάζονται στο β'

μισό του 5^{ου} αι. π.Χ.

Άλλες λατρείες στην Ακρόπολη
Εκτός από την Αθηνά στην Ακρόπολη λατρεύονταν κι άλλες θεότητες τόσο πάνω στον βράχο όσο και στις πλαγιές. Μερικές από αυτές ήταν η Αρτέμις Βραυρωνεία, η Αφροδίτη, ο Δίας ο Ποσειδώνας, ο Πάνας, ο Απόλλωνας κ.ά.,

<https://www.theacropolis-museum.gr/node/25145>

<https://www.theacropolismuseum.gr/i-aithoysa-ton-klityon-tis-akropolis/ta-iera>

Οι κάτοικοι της Αθήνας ανεβαίνουν στην Ακρόπολη για να πάρουν μέρος στις

μεγάλες γιορτές προς τιμή της θεάς Αθηνάς αλλά και να της προσφέρουν δώρα, άλλοτε μικρά από φθηνά υλικά και άλλοτε πανάκριβα όπως τα μαρμάρινα αγάλματα, είτε για να την παρακαλέσουν να σταθεί δίπλα τους σε δύσκολες στιγμές, είτε για να την ευχαριστήσουν για τη βοήθεια που τους έδωσε όταν τη ζήτησαν.

Εκτός από τα μεγάλα ιερά της Αθηνάς πάνω στην Ακρόπολη ιδρύονται, ανάμεσα σε άλλα στη νότια πλαγιά, και δύο πολύ

Περισσότερα για του ναούς της κλασικής εποχής

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiaki-horoi/i-aithoysa-ton-parthenona>

<https://www.theacropolismuseum.gr/athina-parthenos-oi-epigrafes>

<https://www.theacropolismuseum.gr/o-naos-tis-athinas-nikis>
<https://www.theacropolismuseum.gr/erehtheio>

σημαντικά ιερά για τους Αθηναίους που προορίζονται για άλλους θεούς. Πρόκειται για το ιερό του Ασκληπιού, που λειτουργεί και ως θεραπευτήριο, και για το ιερό και το θέατρο του Διονύσου, όπου διαδραματίζονται οι δραματικοί αγώνες κατά τη διάρκεια των μεγάλων Διονυσίων.

Μετά την εποχή του Περικλή η Ακρόπολη παραμένει το σημαντικότερο ιερό της πόλης πάντα αφιερωμένο στη θεά Αθηνά, μέχρι την επικράτηση του χριστιανισμού. Στις αρχές του **6^{ου} αι. μ.Χ.**

Για τις περιπέτειες του
Παρθενώνα:

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25141>

Περισσότερα για την ιστορία
της Ακρόπολης και των
μνημείων της :

- http://odysseus.culture.gr/h/3/gh351.jsp?obj_id=2384
- http://odysseus.culture.gr/h/3/gh3530.jsp?obj_id=2384
- <https://www.theacropolismuseum.gr/polymesikes-efarmoges/hronologio-diadrastiki-efarmogi>
- <https://www.acropolismuseumkids.gr/video/8-mia-parakseni-volta-stin-akropoli.html>

ο Παρθενώνας μετατρέπεται σε εκκλησία. Οι περιπέτειες της Ακρόπολης συνεχίζονται όταν τον **13^ο αι.** μετά τη τέταρτη Σταυροφορία οι Φράγκοι καταλαμβάνουν την Αθήνα,

μετατρέπουν τον

Παρθενώνα σε καθολική εκκλησία και προσαρμόζουν τα υπόλοιπα κτήρια σε παλάτια. Κατά την Οθωμανική κυριαρχία (**1456-1833**) στην Ακρόπολη εγκαθίσταται η Οθωμανική φρουρά και ο Παρθενώνας μετατρέπεται σε τζαμί.

Το **1687** αποτέλεσε μια καθοριστική στιγμή για την αλλαγή της όψης του βράχου της Ακρόπολης. Την περίοδο του Βενετοτουρκικού πολέμου ο στρατός των Βενετών με στρατηγό τον Φραντσέσκο Μοροζίνι πολιορκούν την Ακρόπολη. Κατά τη διάρκεια της πολιορκίας οι Βενετοί στρέφουν τα κανόνια τους προς τον Παρθενώνα και τον

βομβαρδίζουν. Καθώς οι Οθωμανοί είχαν αποθηκεύσει το μπαρούτι τους μέσα στον ναό, το πλήγμα που επιφέρουν οι κανονιοβολισμοί του Μοροζίνι είναι μοιραίο, όταν η εκρηκτική ύλη σκάει και καταστρέφεται το μεγαλύτερο μέρος του ναού. Οι Βενετοί καταφέρνουν να επικρατήσουν για έναν χρόνο στην Αθήνα κι έπειτα η πόλη και η Ακρόπολη ανακαταλαμβάνεται από τους Οθωμανούς. Εκείνη την εποχή ξεκινά και η απομάκρυνση τμημάτων της διακόσμησης του Παρθενώνα σε χώρες της Ευρώπης. Μετά την έκρηξη, πολλά θραύσματα από τον Παρθενώνα

διασκορπίζονται πάνω και γύρω από τον βράχο δίνοντας τη δυνατότητα στους μισθοφόρους του Μοροζίνι να συλλέξουν τμήματα αρχαίων γλυπτών και να τα μεταφέρουν στις ιδιωτικές τους συλλογές σε διάφορα σημεία της Ευρώπης. Η απόσπαση αρχαιοτήτων από την Ακρόπολη συνεχίζεται και τους επόμενους αιώνες με αποκορύφωμα τη βίαιη απομάκρυνση του μισού σωζόμενου γλυπτού διακόσμου του Παρθενώνα από το συνεργείο του Thomas Bruce, Λόρδου Έλγιν στις **αρχές του 19ου αιώνα**.

Σήμερα η Ακρόπολη αποτελεί παγκόσμιο μνημείο πολιτισμικής κληρονομιάς αναγνωρισμένο από την Unesco. Τα μνημεία της συντηρούνται και αναστηλώνονται με βάση τις συστηματικές μελέτες που γίνονται από αρχαιολόγους, αρχιτέκτονες και συντηρητές και με τη χρήση των κατάλληλων υλικών που προασπίζουν τη διατήρηση και ανάδειξη τους.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Το Μουσείο Ακρόπολης

Το Μουσείο Ακρόπολης άνοιξε τις πύλες του για το κοινό το καλοκαίρι του **2009**. Πρόκειται για ένα αρχαιολογικό μουσείο με θεματικό χαρακτήρα, δηλαδή όλες οι συλλογές του προέρχονται από έναν μόνο χώρο: την αθηναϊκή Ακρόπολη και τις πλαγιές της. Αντικατέστησε το παλιό μουσείο, που θεμελιώθηκε στον Ιερό Βράχο το **1865**, το οποίο δεν μπορούσε να ανταποκριθεί εκθεσιακά στον όγκο των ευρημάτων από τις ανασκαφές του **19^{ου} αι.** στην Ακρόπολη, στο πλήθος

των αρχιτεκτονικών γλυπτών που απομακρύνθηκαν από τα αρχαία μνημεία για να προστατευτούν από την ατμοσφαιρική ρύπανση, αλλά και στον διαρκώς αυξανόμενο αριθμό επισκεπτών.

Περισσότερα για το Μουσείο Ακρόπολης:

<https://www.theacropolismuseum.gr/i-istoria-toy-moyseiou>

<https://www.theacropolismuseum.gr/ktirio-toy-moyseiou>

<https://www.theacropolismuseum.gr/eikoniki-periigisi-sto-moyseio-akropolis>

Το αρχιτεκτονικό σχέδιο του νέου κτηρίου βασίστηκε στη μελέτη των Bernard Tschumi και Μιχάλη Φωτιάδη που κέρδισαν τον τέταρτο σε σειρά αρχιτεκτονικό διαγωνισμό που πραγματοποιήθηκε το **2000**. Η επιλογή της θέσης αλλά και ο σχεδιασμός του κτηρίου υπαγορεύτηκαν από την ανάγκη οπτικής

επαφής με τον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης που βρίσκεται σε απόσταση μόλις 300 μέτρων,

την ανάγκη πλήρους ανάπτυξης των αρχιτεκτονικών γλυπτών, κυρίως του Παρθενώνα αλλά και την ανάγκη διατήρησης και ενσωμάτωσης στην αρχιτεκτονική του κτηρίου του τμήματος της αρχαίας πόλης που αποκαλύφθηκε στον χώρο κατασκευής του.

Οι εκθεσιακοί χώροι αναπτύσσονται σε τρεις ορόφους του Μουσείου, ενώ ένας ακόμη απλώνεται στη βάση του:

1. πρώτος εκθεσιακός χώρος

Ο πρώτος εκθεσιακός χώρος του Μουσείου βρίσκεται στο ισόγειο και περιλαμβάνει ευρήματα από τις πλαγιές (κλιτύες) της Ακρόπολης. Το δάπεδο της αίθουσας είναι γυάλινο και επιτρέπει τη θέαση της αρχαίας γειτονιάς στη βάση του Μουσείου ενώ η ανηφορική του κλίση παραπέμπει στην ανάβαση στον βράχο της Ακρόπολης

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-aitheysa-ton-klityon-tis-akropolis>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesa/eikoniki-periigisi-stin-aitheysa-ton-klityon-tis-akropolis>

2. δεύτερος εκθεσιακός χώρος

Ο δεύτερος εκθεσιακός χώρος βρίσκεται στον πρώτο όροφο όπου ο επισκέπτης παρακολουθεί σε κυκλική πορεία, την ιστορία της κορυφής της Ακρόπολης από το 1400 π.Χ. έως τον 7^ο αι μ.Χ. Στην κορυφή του κλιμακωστού που οδηγεί στον όροφο δεσπόζουν τα γλυπτά του Εκατομπέδου, του πρώτου μνημειακού ναού που οικοδομήθηκε στην Ακρόπολη, το 566 π.Χ.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Ωστόσο η περιήγηση ξεκινά από τα αριστερά των γλυπτών, όπου μέσα σε προθήκες παρουσιάζονται αντικείμενα που συνδέονται με το απώτερο παρελθόν της Ακρόπολης.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-akropoli-stis-arhes-tis-istorias-tis>

Στην νότια πλευρά του ορόφου ανοίγεται η **αίθουσα της αρχαϊκής Ακρόπολης**. Πρόκειται για μια ευρύχωρη ολόφωτη αίθουσα, όπου εκτίθενται αρχιτεκτονικά γλυπτά και αφιερώματα από την Ακρόπολη του 6^{ου} και των αρχών του 5^{ου} αι. π.Χ. Το φυσικό φως που εισέρχεται από τα μεγάλα υαλοστάσια και τους φεγγίτες της οροφής δημιουργεί την αίσθηση του υπαίθριου χώρου και παραπέμπει στους εξωτερικούς χώρους του ιερού της Ακρόπολης, όπου ήταν στημένα τα γλυπτά στην αρχαιότητα.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-aithoysa-tis-arhaikis-akropolis>

Στη δυτική πλευρά του πρώτου ορόφου παρουσιάζονται αρχιτεκτονικά γλυπτά και μέλη από μνημεία που συμπεριλαμβάνονται στο οικοδομικό πρόγραμμα που σχεδίασε ο Περικλής τον 5^ο αι. π.Χ. για την Ακρόπολη, δηλαδή από τα **Προπύλαια**, τη μνημειακή είσοδο στην Ακρόπολη, τον **ναό της Αθηνάς Νίκης** και το **Ερέχθειο**.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/ta-alla-mnimeia-toy-programmatos-toy-perikli>

Συνεχίζοντας στη βόρεια πλευρά του ίδιου ορόφου ο επισκέπτης μέσα από αφιερώματα, αναθηματικές βάσεις, μαρμάρινα πορτρέτα και επιγραφές παρακολουθεί την ιστορική διαδρομή της Ακρόπολης από τον 5ο αι. π.Χ. έως και το τέλος της αρχαιότητας.

3. τρίτος εκθεσιακός χώρος

Περνώντας από τον δεύτερο όροφο που φιλοξενεί χώρους αναψυχής και άλλες υπηρεσίες, ο επισκέπτης φτάνει στον τελευταίο όροφο του Μουσείου, τον τρίτο εκθεσιακό χώρο, ο οποίος έχει διαμορφωθεί ειδικά για να υποδεχθεί τα γλυπτά του Παρθενώνα. Το **αίθριο** και η **αίθουσα του Παρθενώνα** ακολουθούν

τον προσανατολισμό και τις διαστάσεις του ίδιου του ναού. Στους εξωτερικούς τοίχους του κεντρικού κτιστού πυρήνα έχουν ενσωματωθεί οι ανάγλυφοι λίθοι της ζωφόρου, στη ίδια θέση με αυτή που είχαν στο μνημείο αλλά σε χαμηλότερο ύψος για καλύτερη θέαση. Ανάμεσα στις μεταλλικές κολώνες της αίθουσας, που έχουν τον αριθμό των κίωνων του Παρθενώνα, είναι αναρτημένες, ανά ζεύγη, οι μετόπες, ενώ οι μορφές των δύο αετωμάτων, τοποθετημένες σε βάθρα σε αντίστοιχες πλευρές με εκείνες του ναού, είναι ορατές από όλες τις πλευρές. Η έκθεση συνδυάζει τα αυθεντικά μαρμάρινα γλυπτά με τα γύψινα αντίγραφα αυτών που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο ή σε άλλα μουσεία του εξωτερικού. Το **υαλοστάσιο** που περιβάλλει την αίθουσα εξασφαλίζει φυσικό φωτισμό και άμεση οπτική επαφή των γλυπτών με το μνημείο από το οποίο προέρχονται αλλά και τη σύγχρονη πόλη, μέρος της οποίας είναι το Μουσείο Ακρόπολης.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiako-horoi/i-aithoysa-toy-parthenona>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesa/eikoniki-periigisi-stin-aithoysa-toy-parthenona>

4. τέταρτος εκθεσιακός χώρος

Στη βάση του Μουσείου εκτείνονται τα ερείπια της αρχαίας αθηναϊκής συνοικίας που έφερε στο φως η **αρχαιολογική ανασκαφή** που προηγήθηκε της κατασκευής του.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Η ανασκαφή, που άνοιξε στο κοινό τον Ιούνιο του 2019, προσφέρει στους επισκέπτες τη δυνατότητα να γνωρίσουν από κοντά μία γειτονιά που φιλοξένησε τη ζωή και τις δραστηριότητες του ανθρώπου από την 4η χιλιετία π.Χ. έως και τον 12ο αι. μ.Χ. Δρόμοι, σπίτια, λουτρά, εργαστήρια και τάφοι συνθέτουν μια περίπλοκη εικόνα αρχαιολογικών καταλοίπων, με καλύτερα διατηρημένα αυτά της ύστερης αρχαιότητας.

Η εμπειρία του επισκέπτη ολοκληρώνεται στο μικρό «Μουσείο της Ανασκαφής», που εγκαινιάστηκε τον Ιούνιο του 2024. Οργανωμένο στις νότιες παρυφές της ανασκαφής, παρουσιάζει μέρος των αντικειμένων που άφησαν πίσω τους οι άνθρωποι που γεννήθηκαν, έζησαν, εργάστηκαν και δημιούργησαν στη γωνιά αυτή της αρχαίας Αθήνας.

Περισσότερα για την ανασκαφή του Μουσείου Ακρόπολης:

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiako-i-horoi/i-arhaiologiki-anaskafi>

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25147>

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25146>

Αρχαία ελληνική μουσική και μουσικά όργανα

Η μουσική στην αρχαία Ελλάδα κατείχε ξεχωριστή θέση στη ζωή των ανθρώπων. Δεν αποτελούσε μόνο μια μορφή διασκέδασης αλλά ήταν αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαίδευσης των νέων, της καθημερινής ζωής και της δημόσιας λατρείας, καθώς συνόδευε τις θρησκευτικές γιορτές, τις πομπές, τις θεατρικές παραστάσεις, τους αθλητικούς αγώνες, τις οικογενειακές τελετές και τα συμπόσια.

Η ίδια η λέξη «μουσική» προέρχεται από τις Μούσες, θεότητες που προστάτευαν τις τέχνες και τη γνώση. Η Ευτέρπη θεωρείται μούσα-προστάτιδα της μουσικής και την απεικόνιζαν με έναν αυλό. Για τους αρχαίους Έλληνες, η μουσική αποτελεί έναν συνδυασμό λόγου-ήχου και όρχησης. Δεν περιλάμβανε δηλαδή μόνο τους ήχους και τα τραγούδια, αλλά συνδεόταν στενά με την ποίηση, τον χορό και τον λόγο. Οι τρεις αυτές τέχνες αποτελούσαν μια ενιαία μορφή έκφρασης, μέσα από την οποία οι άνθρωποι τιμούσαν τους θεούς, αφηγούνταν ιστορίες, εξέφραζαν συναισθήματα και συμμετείχαν στη ζωή της κοινότητας.

Η μουσική έπαιζε σημαντικό ρόλο στην αγωγή των νέων. Η μουσική ποιεί ήθος κατά την αρχαία ελληνική σκέψη, συνεπώς επιδρά στην ανθρώπινη συμπεριφορά, συμβάλλει στην καλλιέργεια του χαρακτήρα, στην ανάπτυξη της αυτοπειθαρχίας και στην αρμονική ισορροπία σώματος και πνεύματος. Ο Πλάτωνας, ο Αριστοτέλης και άλλοι φιλόσοφοι εμβαθύνουν στην αισθητική και την ψυχολογία της μουσικής και διαπραγματεύονται την επίδραση της μουσικής στη συναισθηματική και ψυχική σφαίρα του ανθρώπου. Ο Αριστοτέλης, στα “Πολιτικά”, εξηγεί πώς τα διαφορετικά είδη μουσικής, τα οποία μιμούνται διαφορετικά συναισθήματα (θυμό, ευγένεια, αγάπη) μπορούν να επηρεάσουν έναν άνθρωπο. Συνεπώς η μουσική μπορεί να έχει διττή επίδραση: αφενός μπορεί να επενεργήσει στο ήθος των ανθρώπων, χαλιναγωγώντας πάθη και επιθυμίες και αποκτώντας έτσι μεγάλη παιδευτική αξία, αφετέρου μπορεί να επιδράσει στο άλογο μέρος της ψυχής όταν αυτό υφίσταται διαταραχές, να λειτουργήσει δηλαδή θεραπευτικά. Ένας άνθρωπος χωρίς μουσική παιδεία δε θεωρείται πραγματικά μορφωμένος όπως διαφαίνεται και από τον Πρωταγόρα, τον πλατωνικό διάλογο που σχολιάζει ότι «οι μουσικοδιδάσκαλοι αναγκάζουν τις ψυχές των παιδιών να εξοικειώνονται με τους ρυθμούς και τις αρμονίες της μουσικής έτσι ώστε να γίνουν ήρεμοι άνθρωποι, και αφού ενστερνιστούν τον καλό ρυθμό να γίνουν και χρήσιμοι λόγω και πράξει, διότι ολόκληρη η ζωή του ανθρώπου έχει ανάγκη από τον

καλό ρυθμό και την αρμονία». Η μουσική επίσης συσχετίζεται με τους φυσικούς νόμους και τις μαθηματικές σχέσεις καθώς και με την αρμονία του Σύμπαντος από τον Πυθαγόρα.

Τα αρχαία ελληνικά μουσικά όργανα χωρίζονται, όπως και τα σύγχρονα, σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

- **Έγχορδα**, στα οποία ο ήχος παράγεται από χορδές. Το πιο γνωστό ήταν η **λύρα**, ένα όργανο που συνδέθηκε με τον θεό Απόλλωνα και χρησιμοποιούνταν ιδιαίτερα στην εκπαίδευση των νέων. Παρόμοιο αλλά πιο εξελιγμένο όργανο ήταν η **κιθάρα**, που χρησιμοποιούνταν κυρίως από επαγγελματίες μουσικούς σε δημόσιες εκδηλώσεις και μουσικούς αγώνες.
- **Πνευστά**, στα οποία ο ήχος παράγεται με την αναπνοή. Ο **αυλός**, ένα πνευστό όργανο με έντονο και διαπεραστικό ήχο, ήταν από τα πιο διαδεδομένα όργανα της αρχαιότητας και χρησιμοποιούνταν σε γιορτές, τελετές, θεατρικές παραστάσεις αλλά και αθλητικούς αγώνες. Άλλα πνευστά ήταν η **σύριγγα** (ο αυλός του Πανός) και το **κέρας**, που χρησιμοποιούνταν κυρίως για σήματα και τελετουργικές περιστάσεις.
- **Κρουστά**, στα οποία ο ήχος παράγεται με χτύπημα ή κρούση. Στην κατηγορία αυτή ανήκαν τα **κύμβαλα**, τα **κρόταλα**, το **τύμπανον** και άλλα όργανα, που συνόδευαν τον χορό, τις θρησκευτικές τελετές και τις γιορτές.

Η μουσική στην αρχαία Ελλάδα συνδεόταν επίσης στενά με τη μυθολογία. Ο θεός Ερμής, σύμφωνα με τον μύθο, ήταν αυτός που κατασκεύασε την πρώτη λύρα χρησιμοποιώντας καύκαλο χελώνας, ενώ ο θεός Απόλλωνας θεωρούνταν ο προστάτης της μουσικής και της αρμονίας και είχε ως σύμβολό του τη λύρα. Ο θεός Πάνας συνδέθηκε με τη σύριγγα, ενώ ο Διόνυσος με τη μουσική του αυλού και τον οργιαστικό χορό, που λάμβαναν πάντα χώρο στις γιορτές προς τιμήν του.

Στις μέρες μας έχουν σωθεί ελάχιστα γραμμένα κομμάτια μουσικής και τραγούδια της αρχαιότητας. Η αρχαιότερη ολοκληρωμένη μουσική σύνθεση σ' όλο τον κόσμο, θεωρείται ο "Επιτάφιος του Σείκιλου". Πρόκειται για μια επιγραφή σε μια μικρή μαρμάρινη στήλη, το 200 π.Χ περίπου, από το λυρικό ποιητή Σείκιλο. Ωστόσο γνωρίζουμε πολλά για τη μουσική και τα όργανα των αρχαίων Ελλήνων χάρη στις γραπτές πηγές και τα αρχαιολογικά ευρήματα, (αγγεία, γλυπτά και μικροαντικείμενα).

Στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού προγράμματος στο Μουσείο Ακρόπολης που έχετε επιλέξει να συμμετάσχετε, οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να θαυμάσουν τέτοια έργα τέχνης, που διακοσμούνται με απεικονίσεις και αναπαραστάσεις μουσικών σκηνών και προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για τη σημασία της μουσικής στην καθημερινή ζωή των αρχαίων Αθηναίων. Ανάγλυφα, αγγεία και ειδώλια παρουσιάζουν μορφές που κρατούν μουσικά όργανα και συμμετέχουν σε πομπές, γιορτές και θρησκευτικές τελετές, που συνοδεύουν με μουσική τον χορό ή που μπορούν να αποτελέσουν αφορμή για αφήγηση αρχαίων ελληνικών μύθων σχετικών με την μουσική.

Πριν από την επίσκεψή σας στο μουσείο, θα ήταν χρήσιμο οι μαθητές να γνωρίσουν ορισμένες βασικές έννοιες για την αρχαία ελληνική μουσική, μέσα από παιχνίδι και συζήτηση. Μπορούν να παρατηρήσουν εικόνες αρχαίων μουσικών οργάνων, να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές με σύγχρονα μουσικά όργανα, να σκεφτούν σε ποιες περιστάσεις ακούμε σήμερα μουσική και να συγκρίνουν τις απαντήσεις τους με τις χρήσεις της μουσικής στην αρχαιότητα. Επίσης θα μπορούσατε να προχωρήσετε σε δανεισμό της σχετικής μουσειοσκευής για τα αρχαία μουσικά όργανα: <https://www.theacropolismuseum.gr/moyseioskeyes>

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

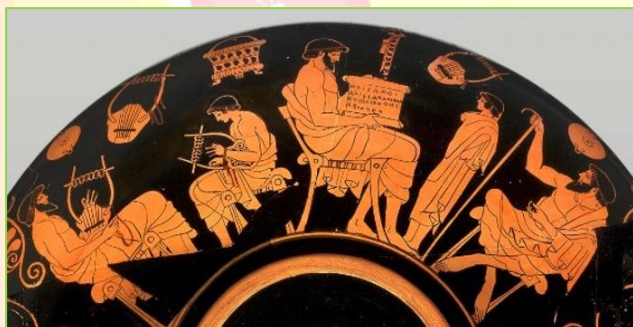
Εποπτικό υλικό

Μαθήματα σχολείου. Αττική ερυθρόμορφη κεραμική κύλικα, του Δούρη. Γύρω στο 480 π.Χ., βρέθηκε στο Cerveteri στην Ιταλία και σήμερα βρίσκεται στο Altes Museum στο Βερολίνο.

(πηγή:

<https://id.smb.museum/object/686551/attische-schule-schulunterricht>)

Λεπτομέρειες παραστάσεων κύλικας

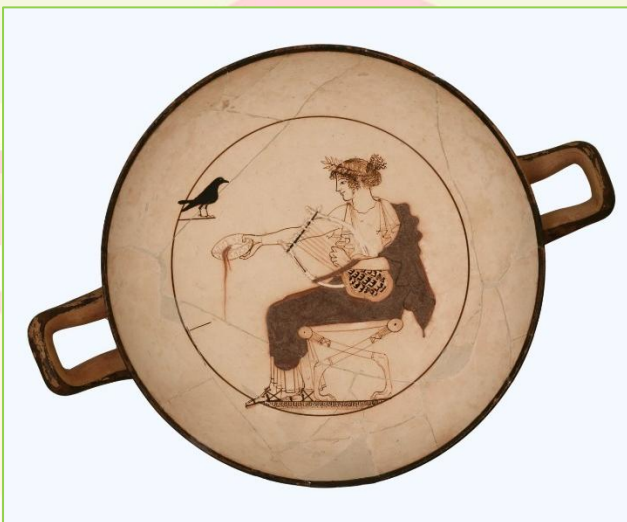
Αντίγραφα αρχαίων μουσικών οργάνων που συμπεριλαμβάνονται στη σχετική δανειστική μουσειοσκευή από τον Τομέα Ενημέρωσης & Εκπαίδευσης της Υ.Σ.Μ.Α. η οποία διατίθεται στο Μουσείο Ακρόπολης.

(πηγή:

<https://www.ysma.gr/%ce%b5%ce%ba%cf%80%ce%b1%ce%b9%ce%b4%ce%b5%cf%85%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ad%cf%82-%ce%b4%cf%81%ce%ac%cf%83%ce%b5%ce%b9%cf%82/%ce%b5%ce%ba%cf%80%ce%b1%ce%b9%ce%b4%ce%b5%cf%85%cf%84%ce%b9%ce%ba%cf%8c-%cf%85%ce%bb%ce%b9%ce%ba%cf%8c/%ce%bc%ce%bf%cf%85%cf%83%ce%b5%ce%b9%ce%bf%cf%83%ce%ba%ce%b5%cf%85%ce%ad%cf%82/>)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Αττική κύλικα λευκού βάθους, 480-470 π.Χ. Αρχαιολογικό Μουσείο Δελφών, 8140 (πηγή: <https://delphi.culture.gr/mouseio-delfwn/epilegmena-ekthemata/>)

Λεπτομέρεια παράστασης με τον Απόλλωνα να τελεί σπονδή.

Ερυθρόμορφο κάλυμμα λεκανίδας, διακοσμημένο με παράσταση που σχετίζεται με τη λατρεία του Διονύσου. Βρέθηκε στη νότια πλαγιά της Ακρόπολης. 335-325 π.Χ. Μουσείο Ακρόπολης (πηγή: <https://www.theacropolismuseum.gr/kalymma-lekanidas-2>)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Στιγμιότυπο από ψηφιακή αναπαράσταση πομπής λουτροφορίας. Μουσείο Ακρόπολης
(πηγή:

<https://www.theacropolismuseum.gr/skines-apo-enan-gamo>)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Συμπεριφορά στο Μουσείο

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ενημερωνόμαστε πριν από την επίσκεψη

Πριν από τον προγραμματισμό της επίσκεψής σας συμβουλευτείτε τη σχετική σελίδα στον ιστοχώρο του Μουσείου Ακρόπολης (<https://www.theacropolismuseum.gr/mathites-kai-ekpaideytikai>). Σιγουρευτείτε ότι έχετε επιλέξει το πρόγραμμα που ανταποκρίνεται στην εκπαιδευτική βαθμίδα των μαθητών σας και λάβετε τις βασικές πληροφορίες για αυτό (ώρες, διάρκεια κ.λπ.).

Ερχόμαστε στο Μουσείο 15' νωρίτερα

Φροντίστε να βρίσκεστε στο Μουσείο τουλάχιστον 15 λεπτά πριν από την προγραμματισμένη ώρα, ώστε το πρόγραμμα να ξεκινήσει εγκαίρως. Λάβετε υπόψη ότι η καθυστέρησή σας πιθανόν να προκαλέσει τροποποίηση του προγράμματος.

Προμηθευόμαστε το ομαδικό μας εισιτήριο

Κατά την άφιξή σας στο Μουσείο μεταβείτε στα Ταμεία για να παραλάβετε τα εισιτήρια σας. Θα πρέπει να αναφέρετε τον κωδικό κράτησης που σας έχει σταλεί και να επιδείξετε τον κατάλογο με τα ονόματα των μαθητών και των συνοδών καθηγητών.

Αφήνουμε στο βεστιάριο τα μεγάλα αντικείμενα

Προς αποφυγή καθυστερήσεων οδηγήστε το συντομότερο την ομάδα σας στο βεστιάριο των ομάδων, στο ισόγειο του Μουσείου, για να παραδώσει σακίδια πλάτης, μεγάλες τσάντες και πανωφόρια.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Φωτογραφίζουμε όπου επιτρέπεται

Η φωτογράφιση χωρίς φλας επιτρέπεται σε όλους τους χώρους του Μουσείου Ακρόπολης εκτός από την αίθουσα της αρχαϊκής Ακρόπολης στον πρώτο όροφο του Μουσείου.

Δεν αγγίζουμε τα εκθέματα

Τα εκθέματα είναι σπάνια, πολύτιμα και αναντικατάστατα. Εξηγήστε στους μαθητές ότι τα περιεργάζονται, ρωτούν για αυτά αλλά δεν τα αγγίζουν για να μην προκληθεί ζημιά.

Δεν ενοχλούμε τους άλλους επισκέπτες

Εξηγήστε στους μαθητές ότι στο Μουσείο δεν πρέπει να ενοχλούν τους υπόλοιπους επισκέπτες. Μιλούν χαμηλόφωνα, δεν τρέχουν, δεν σπρώχνουν ο ένας τον άλλον και δεν απομακρύνονται από την ομάδα.

Τρώμε και πίνουμε έξω από τους χώρους του Μουσείου Ακρόπολης

Τα παιδιά μπορούν να κοιταξίσουν μόνο στους εξωτερικούς χώρους του Μουσείου. Αν το κάνουν πριν από το πρόγραμμα, υπολογίστε σωστά τον χρόνο, ώστε να μην υπάρξει καθυστέρηση.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

Προτεινόμενες Δραστηριότητες

Η ενασχόληση της σχολικής ομάδας με τη μουσειακή εκπαιδευτική δράση μετά το τέλος της επίσκεψης στο Μουσείο βοηθά να μετατραπεί η μάθηση από νοητική διαδικασία σε ζωντανό βίωμα. Παράλληλα προσφέρει ένα διάλειμμα από την τυπική εκπαίδευση, εγείροντας το ενδιαφέρον των παιδιών και ανοίγει νέους ορίζοντες. Έτσι, ολοκληρώνεται ουσιαστικότερα η μουσειακή εμπειρία και η συμμετοχή στο εκάστοτε εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Μετά την επίσκεψή σας λοιπόν μπορείτε να επιλέξετε να υλοποιήσετε μέσα στην τάξη κάποιες από τις παρακάτω δράσεις ή οτιδήποτε θεωρείτε εσείς ότι θα ταίριαζε στην ομάδα των μαθητών σας.

1. Ζωγραφική εμπειρίας, με στόχο την έκφραση και την ανάκληση μνήμης. Πιο συγκεκριμένα τα παιδιά μπορούν να ζωγραφίσουν τα εξής:

- το αγαπημένο τους έκθεμα
- έναν αρχαίο μουσικό
- μια σκηνή γιορτής με μουσική και χορό από την αρχαία Ελλάδα

Στο τέλος της εικαστικής δημιουργίας και για να ολοκληρωθεί η δράση, μπορεί να δημιουργηθεί στον τοίχο της τάξης μια μικρή έκθεση των έργων των μαθητών με τίτλο «Η γκαλερί της αρχαίας μουσικής».

2. Κατασκευή αρχαίων μουσικών οργάνων με απλά υλικά χειροτεχνίας.

3. Δημιουργία μικρής μουσικής παράστασης με στόχο τη δραματοποίηση και τη συνεργασία. Τα παιδιά μπορούν να παίξουν ρυθμούς με τα όργανα που έφτιαξαν, να κινηθούν σαν χορός αρχαίας τραγωδίας ή αφηγηθούν έναν μύθο με μουσική.

4. Συλλογική δημιουργία ενός μικρού βιβλίου της τάξης όπου θα παρουσιάζεται η εμπειρία της επίσκεψης της σχολικής ομάδας στο μουσείο. Κάθε παιδί μπορεί να συμβάλλει με μία ζωγραφιά ή με μία πρόταση. Παράδειγματα σελίδων:

- «Είδαμε πως έμοιαζε μία αρχαία κιθάρα»
- «Οι αρχαίοι έπαιζαν μουσική στις γιορτές τους»

Σημείωση: Επιθυμώντας η μουσειακή εμπειρία των σχολικών ομάδων και η επικοινωνία Μουσείου - Σχολείου να μην περιορίζεται στη μεμονωμένη επίσκεψη, θα ήταν χαρά μας εάν μοιραζόσασταν μαζί μας τις όποιες δραστηριότητες πραγματοποιήσατε, με αφορμή το πρόγραμμα και μετά από αυτό, αλλά και τυχόν προβληματισμούς σας σχετικά με το παρόν υλικό στην ηλεκτρονική διεύθυνση learning@theacropolismuseum.gr.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Για την Ακρόπολη:

Βαλαβάνης Π. (2013). *Η Ακρόπολη μέσα από το Μουσείο της*. Αθήνα: Καπόν.

Βλασσοπούλου Χ. (2008). *Η Ακρόπολη των Αθηνών τα Μνημεία και το Μουσείο*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού.

Μπρούσκαρη Μ. (2000). *Τα μνημεία της Ακρόπολης*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού. Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων.

Χωρέμη – Σπετσιέρη Α. (2010). *Ακρόπολη*. Αθήνα: Μίλητος.

Για το Μουσείο Ακρόπολης:

Ελευθεράτου Σ. (2020) *Μουσείο Ακρόπολης, Η ανασκαφή*. Αθήνα εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.

Παντερμαλής Δ., Ελευθεράτου Σ., Βλασσοπούλου Χ. (2013) *Μουσείο Ακρόπολης, Οδηγός*. Εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.

Παντερμαλής Δ., Μάντης, Α. Χωρέμη Ά. (2009) *Μουσείο Ακρόπολης, Σύντομος Οδηγός*. Εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.

Tschumi B. (Ed.) (2009) *Το νέο Μουσείο της Ακρόπολης*. Αθήνα: ΟΑΝΜΑ, ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.

Για τη μουσική και τα μουσικά όργανα στην αρχαία Ελλάδα:

Ανδρικοπούλου Μ. (2016). *Μύθοι στο ρυθμό της μουσικής*, Αθήνα: Εκδόσεις Καλέντη.

Κοτσανάς, Κ. (2009). *Τα μουσικά όργανα των αρχαίων Ελλήνων*.

Μιχαηλίδης, Σ. (1982). *Εγκυκλοπαιδεία της αρχαίας ελληνικής μουσικής*, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

West, M. L. (1992). *Ancient Greek Music*, Oxford: Clarendon Press (= Αρχαία Ελληνική μουσική, μτφρ. Σ. Κομνηνός, Αθήνα: Παπαδήμας 1999).

Μπρας, Ν. (2003). *Μουσική παιδεία και μουσικά όργανα στην Αρχαία Ελλάδα σε Μουσικοκινητικά δρώμενα ως μέσον θεραπευτικής αγωγής*, Συλλογικό έργο, Αθήνα: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.

Παπασπήλιος, Κ. (2005). *Αρχαίων ήχων αρμοσις*, Αθήνα: Εκδόσεις Κέδρος.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Για τη μάθηση στο Μουσείο

Βέμη, Μπ. & Νάκου, Ει. (Επιμ.) (2010). *Μουσεία και Εκπαίδευση*. Αθήνα: Νήσος.

Καλεσοπούλου Δ. (Επιμ.) (2011) *Παιδί και εκπαίδευση στο μουσείο: Θεωρητικές αφετηρίες, παιδαγωγικές πρακτικές*. Αθήνα: Πατάκης.

Κόκκινος Γ. & Νάκου Ει. (Επιμ.) (2006). *Προσεγγίζοντας την ιστορική εκπαίδευση στις αρχές του 21ου αιώνα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Νάκου, Ει. (2001). *Μουσεία: εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός. Από τη σκοπιά της θεωρίας του υλικού πολιτισμού, της μουσειολογίας και της μουσειοπαιδαγωγικής*. Αθήνα: Νήσος.

Νάκου, Ει. (2009). *Μουσεία, ιστορίες και Ιστορία*. Αθήνα: Νήσος.

Νικονάνου Ν. & Κασβίκης Κ. (Επιμ.) (2008). *Εκπαιδευτικά ταξίδια στο χρόνο*. Αθήνα: Πατάκης

Νικονάνου Ν. (2010). *Μουσειοπαιδαγωγική: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Πατάκης.

Νικονάνου Ν. (Επιμ.) (2015). *Μουσεία και μαθησιακή εμπειρία στον 21ο αιώνα*. Ηλεκτρονική δημοσίευση. Ανάκτηση 14.03.2024 από: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/712>.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

Μουσείο Ακρόπολης:

<https://www.theacropolismuseum.gr/apothetirio-ekpaideytikoy-periehomenoy>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesikes-efarmoges>

Αρχαιολογία της πόλης των Αθηνών:

<https://archaeologia.eie.gr/archaeologia/gr/index.aspx>

Αρχαιολογία της πόλης των Αθηνών:

<https://archaeologia.eie.gr/archaeologia/gr/chapters.aspx>